

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-04-81-T
Datum: 17. novembar 2008.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM I

U sastavu: sudija Bakone Justice Moloto, predsedavajući
sudija Pedro David
sudija Michèle Picard

Sekretar: g. Hans Holthuis

Odluka od: 17. novembra 2008.

TUŽILAC

protiv

MOMČILA PERIŠIĆA

JAVNO

ODLUKA O IZVEŠTAJIMA VEŠTAKA HELGEA BRUNBORGA

Tužilaštvo

g. Mark Harmon
g. Daniel Saxon

Obrana

g. Novak Lukić
g. Gregor Guy-Smith

PRETRESNO VEĆE I (u daljem tekstu: Pretresno veće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rešava po "Delimično poverljivom (poverljivi Dodatak A) obaveštenju u skladu s pravilom 94*bis* u vezi s obelodanjivanjem vezanim za veštake tužilaštva" (u daljem tekstu: Obaveštenje), koje je odbrana podnela 13. novembra 2006. godine,¹ i ovim donosi Odluku.

I. ISTORIJAT POSTUPKA

1. Dana 14. juna 2006. godine pretpretresni sudija je naložio tužilaštvu da "dostavi izveštaje svih veštaka koji će biti pozvani" i kao rok odredilo 20. oktobar 2006. godine (u daljem tekstu: Nalog od 14. juna 2006).²
2. Dana 13. novembra 2006. godine odbrana je podnela Obaveštenje u kojem je u vezi s Helgeom Brunborgom izjavila da "ne prihvata izjavu veštaka, da želi da ga unakrsno ispita i da ne prihvata kvalifikacije svedoka u vezi sa svim iznetim zaključcima".³ Odbrana je istakla da neki izveštaji g. Brunborga ne postoje na B/H/S jeziku, a da jednog nema na engleskom.⁴
3. Dana 2. februara 2007. godine Pretpretresno veće je izdalo "Nalog po podnescima odbrane u vezi s više izveštaja veštaka koje je obelodanilo tužilaštvo na osnovu pravila 94*bis*" i u njemu naložilo tužilaštvu da u roku od 14 dana odbrani stavi na raspolaganje prevode na B/H/S nekoliko

---

¹ Pretresno veće primećuje da je prvobitno Obaveštenje od 13. novembra 2006. godine nosilo naslov Delimično poverljivo obaveštenje u skladu s pravilom 94*bis* u vezi s veštakom tužilaštva Richardom Butlerom (poverljivi Dodatak A). Dana 15. novembra 2006. godine odbrana je podnela Objašnjenje u vezi s Delimično poverljivim obaveštenjem u skladu s pravilom 94*bis* od 13. oktobra 2006. [sic] u vezi s obelodanjivanjem vezanim za veštake tužilaštva, u kojem je objasnila da je obaveštenje podneto 13. novembra 2006. godine u vezi sa 17 svedoka tužilaštva trebalo da bude naslovljeno Delimično poverljivo obaveštenje u skladu s pravilom 94*bis* u vezi s obelodanjivanjem vezanim za veštake tužilaštva (poverljivi Dodatak A).

² Statusna konferencija, 14. jun 2006. godine, T. 50. Dana 5. oktobra 2006. godine tužilaštvo je podnelo Zahtev za poništavanje naloga od 14. juna 2006. u vezi s rokom za podnošenje izveštaja veštaka za vojna pitanja, s poverljivim Dodatkom A (u daljem tekstu: Zahtev za poništavanje). Zahtev za poništavanje je odbijen 11. oktobra 2006. godine. Vidi Odluku po zahtevu tužilaštva za poništenje naloga od 14. juna 2006. Vidi i statusnu konferenciju, 11. oktobar 2006. godine, T. 66.

³ Obaveštenje, par. 9.

⁴ Obaveštenje, par. 9.

izveštaja veštaka, uključujući izveštaje Helgea Brunborga.⁵ Dana 19. februara 2007. godine tužilaštvo je podnelo odgovor u kojem je izjavilo da je postupilo po nalogu Pretresnog veća.⁶

4. Dana 31. oktobra 2008. godine tužilaštvo je podnelo "Podnesak s izveštajima veštaka Helgea Brunborga i njegovim *curriculum vitae*" koji je sadržao sedam izveštaja veštaka Helgea Brunborga:

- i. "Izveštaj o broju nestalih i mrtvih iz Srebrenice", 12. februar 2000. godine;
- ii. "Nestali iz Srebrenice: Lica koja su prijavljena kao nestala nakon zauzimanja Srebrenice", 2. maj 2000. godine;
- iii. "Prilog Izvještaju o broju nestalih i mrtvih iz Srebrenice", 12. april 2003. godine;
- iv. "Prilog iz 2004. godine uz Spisak nestalih lica iz Srebrenice", 25. januar 2004. godine;
- v. "Izveštaj u postupku pobijanja u predmetu *Blagojević i drugi* (IT-02-60) u vezi s Izveštajem o broju nestalih i mrtvih iz Srebrenice", 25. avgust 2004. godine;
- vi. "Nestali i mrtvi iz Srebrenice: Izveštaj i spisak iz 2005. godine, sastavljen za predmet *Vujadin Popović i drugi* (IT-05-88)", 16. novembar 2005. godine; i
- vii. "Lica koja su identifikovana među nestalima i mrtvima iz Srebrenice, Dodatak uz Izveštaj veštaka: Nestali i mrtvi iz Srebrenice: Izveštaj i spisak iz 2005. godine", 21. novembar 2005. godine.⁷

II. MERODAVNO PRAVO

5. Pravilo 94*bis* Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) predviđa sledeće:

**Pravilo 94*bis*
Svedočenje veštaka**

---

⁵ Nalog po podnescima odbrane u vezi s više izveštaja veštaka koje je obelodanilo tužilaštvo na osnovu pravila 94*bis*, 2. februar 2007. godine, par. 5.

⁶ Odgovor na nalog Pretresnog veća po podnescima odbrane u vezi s više izveštaja koje je obelodanilo tužilaštvo na osnovu pravila 94*bis*, 19. februar 2007. godine, par. 2.

⁷ Pretresno veće primećuje da ovaj spisak ne sadrži izveštaj za koji je odbrana rekla da nema prevoda na engleski. Tužilaštvo je u nezvaničnom kontaktu sa sudskim savetnikom Pretresnog veća objasnio da g. Brunborg nije autor tog izveštaja i da on neće biti korišćen tokom njegovog svedočenja.

- (A) Potpuna izjava i/ili izveštaj svakog veštaka koga poziva strana u postupku obelodanjuje se u roku koji odredi pretresno veće ili pretpretresni sudija.
- (B) U roku od trideset dana od obelodanjivanja izjave i/ili izveštaja veštaka, ili u roku koji odredi pretresno veće ili pretpretresni sudija, suprotna strana će dostaviti službeno obaveštenje o sledećem:
- (i) da li prihvata izjavu i/ili izveštaj veštaka; ili
  - (ii) da li veštaka želi unakrsno ispitati; i
  - (iii) da li osporava kvalifikovanost svedoka kao veštaka, ili relevantnost cele izjave i/ili izveštaja ili nekog njihovog dela, navodeći koje delove osporava.
- (C) Ako suprotna strana prihvati izjavu i/ili izveštaj veštaka, tu izjavu i/ili taj izveštaj pretresno veće može uvrstiti u dokazni materijal, a da se svedok ne pozove da lično svedoči.

6. Praksom Međunarodnog suda utvrđeni su brojni uslovi koji moraju biti zadovoljeni da bi izjava ili izveštaj veštaka bili uvršteni u dokaze. Ti uslovi uključuju sledeće:

- (i) da je dotični svedok klasifikovan kao veštak;
- (ii) da predmetne izjave ili izveštaji veštaka zadovoljavaju minimalne standarde pouzdanosti;
- (iii) da su predmetne izjave ili izveštaji veštaka relevantni i da imaju dokaznu vrednost; i
- (iv) da sadržaj predmetnih izjava ili izveštaja veštaka ulazi u okvir priznatog stručnog znanja svedoka veštaka.⁸

7. Izraz "veštak" je u praksi Međunarodnog suda definisan kao "osoba koja zahvaljujući svom stručnom znanju, vještini ili obrazovanju može pomoći presuditelju o činjenicama da shvati ili donese zaključke o nekom spornom pitanju".⁹ Pri odlučivanju da li neki konkretni svedok ispunjava te kriterijume, Pretresno veće bi trebalo da uzme u obzir prethodna i aktuelna radna mesta svedoka i profesionalno iskustvo referišući se na biografiju svedoka, kao i njegove stručne članke, druge publikacije i bilo koje druge relevantne informacije o svedoku.¹⁰

⁸ *Tužilac protiv Lukića i Lukića*, predmet br. IT-98-32/1-T, Odluka po Drugom zahtjevu tužilaštva za uvrštavanje u spis dokaza na osnovu pravila 92bis (dva vještaka), 23. jul 2008. godine, par. 15.

⁹ *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-T, Odluka u pogledu vještaka Ewe Tabeau i Richarda Philippsa, 3. jul 2002. godine, str. 2. (u daljem tekstu: Odluka u predmetu *Galić* o vještacima Tabeau i Philippsu).

¹⁰ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka u vezi s kvalifikovanošću Reynauda Theunensa kao veštaka, 12. februar 2008. godine, par. 28, s daljim referencama; *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-T, Odluka u vezi s vještacima odbrane, 21. avgust 2007. godine, par. 6, s daljim referencama.

8. Sadržaj izjave ili izveštaja veštaka mora da spada u domen njegove stručnosti.¹¹ Taj uslov obezbeđuje da se izjave ili izveštaji svedoka veštaka tretiraju kao svedočenje veštaka isključivo u onoj meri u kojoj se zasnivaju na stručnom znanju, veštinama ili obrazovanju veštaka. Izjave koje su izvan domena stručnosti smatraće se ličnim mišljenjem svedoka i biće im data odgovarajuća težina.¹²

III. DISKUSIJA

9. Iz biografije g. Brunborga se vidi da on ima doktorat iz ekonomije, s težištem na demografiji i ekonometriji. On ima mnogo godina iskustva u istraživačkom i analitičkom radu u oblastima statistike i demografije, kao i u analizi podataka o stanovništvu. Takođe je autor naučnih članaka iz oblasti demografije oružanih sukoba. Pretresno veće se stoga uverilo da g. Brunborg poseduje kvalifikacije potrebne za veštaka u smislu pravila 94bis Pravilnika.

10. U izveštajima g. Brunborga analiziraju se podaci o stanovništvu kako bi se potvrdio broj nestalih lica u vezi s padom enklave Srebrenica. U tim izveštajima se procenjuju podaci o nestalim licima iz raznih izvora, kao što su baza podataka o nestalim licima na teritoriji Bosne i Hercegovine koju je sačinio Međunarodni komitet Crvenog krsta, baza *ante mortem* podataka koju je sačinila humanitarna organizacija *Physicians for Human Rights /Lekari za ljudska prava/* i baza podataka o smrtnosti koju je sačinila organizacija Muslimani protiv genocida. Da bi proizveo sveobuhvatan spisak nestalih lica, g. Brunborg u svojim izveštajima poredi te podatke s drugim podacima od pre i posle rata, kao što su birački spiskovi Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju i podaci s popisa stanovništva Bosne i Hercegovine.

11. U izveštajima g. Brunborga jasno su opisane primenjene metode i izneti su zaključci utemeljeni na analizi raznih podataka o stanovništvu. Ti izveštaji takođe sadrže pregled izvora i metoda obrade podataka koje su primenile te organizacije, na kojima se temelji analiza g. Brunborga. Pretresno veće se stoga uverilo da ti izveštaji spadaju u domen stručnosti g. Brunborga i da *prima facie* sadrže informacije koje su pouzdane i relevantne za ovaj predmet.

---

¹¹ *Tužilac protiv Milana Martića*, predmet br. IT-95-11-T, Odluka po podnesku tužilaštva kojim se dostavlja izveštaj veštaka profesora Smilje Avramov na osnovu pravila 94bis, 9. novembar 2006. (u daljem tekstu: Odluka u predmetu *Martić* o veštaku Smilji Avramov), par. 12.

¹² *Ibid.*, par. 12.

IV. DISPOZITIV

1. **IZ GORENAVEDENIH RAZLOGA** i U SKLADU S pravilima 54 i 94*bis* Pravilnika, Pretresno veće

ODBIJA prigovore odbrane na kvalifikacije g. Helge Brunborga kao veštaka; i

NALAŽE da g. Helge Brunborg stupi pred Pretresno veće kao veštak kako bi ga ispitale strane u postupku i Pretresno veće.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na engleskom.

/potpis na originalu/

sudija Bakone Justice Moloto

predsedavajući

Dana 17. novembra 2008.

U Hagu,

Holandija

[pečat Međunarodnog suda]